

מינהל המחקר החקלאי

נוהל עבודה מס. 1.6

הוועדה הפרופסיונאלית – מבנה ותפקיד

1. מטרה

הוועדה הפרופסיונאלית דנה בקבלת קביעות של חוקרים חדשים ובקידום של חוקרים בהתאם לקריטריונים המצורפים כנספח לנוהל זה ובכפוף לפרק 23.34 בתקנון שירות המדינה. הוועדה מעבירה את המלצותיה בנושא קידום חוקרים לדרגה ב' אל הוועדה המשרדית ולדרגות א' ו-א'+ אל הוועדה העליונה. מהלך הדיונים בוועדה הפרופסיונלית וכן פרוטוקול הדיון בוועדה יהיו חסויים.

2. הרכב

- יו"ר - ראש המינהל
- חברים - סגן ראש המינהל למחקר (ימלא את מקומו של ראש המינהל בהיעדרו)
- ממונה ראש המינהל לפיתוח אסטרטגי
- 7 חוקרים בכירים מהמינהל, בדירוג עובדי מחקר בדרגה א'+ שאינם מכהנים בתפקידי ניהול בכירים (כגון: ממונה ראש המינהל לקשרי חוץ/ קשרי אקדמיים; מנהלי מכוני/מרכזי מחקר; מנהלי מחלקות). החוקרים ייצגו את תחומי המחקר השונים של המינהל.
- חוקר בכיר מהמינהל, בדירוג עובדי מחקר בדרגה א'+. החוקר ייבחר מתוך 2-3 מועמדים שיוצעו לראש המינהל ע"י הנמ"מ.
- מרכז - מנהל/ת תחום קידום חוקרים

3. מינוי ותוקף המינוי

- חברים מתוקף תפקידם - מינוי קבוע.
- חברים לפי מינוי אישי
- מינוי: ע"י ראש המינהל.
- תקופת המינוי: 3 שנים, עם אפשרות להארכה אחת שלא תעלה על 3 שנים נוספות.

4. תפקידי הוועדה

- להמליץ על דרגת השיבוץ של חוקרים חדשים לאחר קליטתם;
 - לייצג את הוועדה בוועדות המלוות של חוקרים בתקופת הניסיון;
 - להמליץ על קבלה לקביעות בתום תקופת הניסיון;
 - להמליץ על קידום חוקרים והעברתן אל הוועדה המשרדית (דרגה ב') או הוועדה העליונה (דרגה א'/א+).
- הוועדה פועלת בכפוף לפרק 23.34 בתקשי"ר.

- יו"ר - ניהול ישיבות הוועדה ;
- פניה למעריכים חיצוניים ;
- כתיבת מכתבי המלצה לוועדה משרדית/עליונה ;
- הודעות לחוקרים לגבי החלטת הוועדה.
- מרכז - תיאום מועדי הישיבות ;
- כתיבת סיכומי ישיבות הוועדה ;
- הנעת הליך השיבוץ והקידום בהתאם להחלטות הוועדה הפרופסיונאלית מול הוועדה העליונה והוועדה המשרדית ;
- מעקב אחר משך תקופת הכהונה של חברי הוועדה וייזום תהליך הבחירה של חברים חדשים ;
- מעקב אחר ביצוע החלטות הוועדה.

6. קבלת חוקרים לקביעות בתום תקופת הניסיון

6.1. העברת חומר לוועדה הפרופסיונלית: לקראת תום תקופת הניסיון של חוקר חדש במינהל תגבש הוועדה המלווה את המלצותיה לגבי קבלת החוקר לקביעות. מרכז הוועדה המלווה יעביר אל הוועדה הפרופסיונלית את תיק החוקר המעודכן, את המלצות הוועדה המלווה ואת סיכומי ישיבותיה.

6.2. דיון בוועדה הפרופסיונלית:

6.2.1. מנהל המכון שאליו שייך החוקר המסיים את תקופת הניסיון, המשמש כיו"ר הוועדה המלווה, יוזמן לישיבת הוועדה הפרופסיונלית להצגת המלצות הוועדה המלווה בעניין קבלת החוקר לקביעות.

6.2.2. הוועדה הפרופסיונלית תדון בקבלת החוקר לקביעות.

6.2.3. בהתאם להמלצות הוועדה יבחר ראש המינהל באחת האפשרויות הבאות:

6.2.3.1. לקבל את החוקר לקביעות:

6.2.3.1.1. ראש המינהל יודיע לחוקר טלפונית על קבלתו לקביעות.

6.2.3.1.2. מרכז הוועדה יידע בכתב את האגף למשאבי אנוש על ההחלטה ויעביר העתק אל החוקר החדש.

6.2.3.2. להאריך את תקופת הניסיון של החוקר בשנה.

6.2.4. אם במהלך הדיון בוועדה הפרופסיונלית תסתמן האפשרות שהוועדה עלולה להמליץ שלא לקבל את החוקר לקביעות יפסיק ראש המינהל את הדיון. ראש המינהל ימנה צוות מצומצם שחבריו הינם: נציג הוועדה הפרופסיונלית בוועדה המלווה (ישמש כיו"ר הצוות), חבר הוועדה הפרופסיונלית המומלץ ע"י הנמ"מ וחבר נוסף מהוועדה הפרופסיונלית שייבחר ע"י ראש המינהל.

6.2.4.1. הצוות שייבחר יפגש עם החוקר. בהתאם לשיקול דעתו ייפגש גם עם גורמים נוספים.

6.2.4.2. הצוות יגיש לראש המינהל את סיכום פגישותיו ואת מסקנותיו תוך חודש ממועד מינויו.

6.2.4.3. בנוסף לכך, סיכומי הצוות ומסקנותיו יועברו אל חברי הוועדה הפרופסיונלית. הוועדה תתכנס לדיון נוסף בקבלת החוקר לקביעות ותגבש את המלצתה הסופית לראש המינהל.

6.2.4.4. ראש המינהל לאחר קריאת ולימוד כל החומר המפורט בסעיפים 6.2.4.3 ו-6.2.4.2 יחליט באם לקבל את החוקר לקביעות, להאריך את תקופת הניסיון בשנה או ישקול שלא לקבל את החוקר לקביעות.

6.2.4.5. באם יסבור ראש המינהל שאין לקבל את החוקר לקביעות יכתוב ראש המינהל מכתב לחוקר בו יציג את הנימוקים לכך מכתב זה יהווה בסיס לשימוע של החוקר לפני החלטה סופית של ראש המנהל. השימוע יתנהל בכתב או בעל פה על פי בקשת החוקר. למכתב זה יהיו מכותבים מנהל המכון; היועץ המשפטי; מנהל האגף למשאבי אנוש; סגן ראש המינהל למינהל, משאבי אנוש ותקציב; יו"ר ועד עובדי המחקר; חבר הוועדה הפרופסיונלית המומלץ ע"י הנמ"מ ומרכז הוועדה.

6.3. החלטה סופית על ידי ראש המינהל תתקבל אך ורק לאחר קיום שימוע לחוקר נשוא ההחלטה ובחינת טענותיו.

6.4. מרכז הוועדה יעביר את ההחלטה הסופית של ראש המינהל אל החוקר, אל מנהל המכון ואל האגף למשאבי אנוש.

7. קידום חוקרים בדרגה

7.1. הגשת חומר לוועדה הפרופסיונלית

7.1.1. החוקר יגיש את תיק הקידום למרכז הוועדה הפרופסיונלית. את התיק יש להגיש עד 1 לספטמבר בשנה נתונה על מנת שיהיה סיפק בידי הוועדה לקיים דיון בתיק בשנה בה הוגש.

7.1.2. מרכז הוועדה יבחן את התיק ואת עמידתו בהנחיות לעריכת תיק חוקרים. במקרה שהתיק אינו מוכן להגשה עפ"י הנחיות הוועדה, יוחזר התיק לחוקר לשם השלמתו.

7.2. מנהל המכון יציג את התיק בפני הוועדה. החוקר רשאי לבקש שתיקו יוצג ע"י חוקר בכיר (בדרגה א/א+) אחר שדרגתו גבוהה או מקבילה לדרגה אליה אמור החוקר להיות מקודם. במקרה זה, החוקר יידע את מנהל המכון על הגשת התיק לוועדה.

7.3. קריטריונים לקבלת קביעות ולקידום חוקרים במינהל המחקר החקלאי מפורטים בנספח לנוהל זה.

7.4. במקרים בהם מתקבלת החלטה שלא לפתוח בהליך הקידום, יוזמן החוקר לפגישה בהשתתפות יו"ר הוועדה, חבר ועדה נוסף שייבחר ע"י יו"ר הוועדה, מנהל המכון ומרכז הוועדה. בישיבה זו יוסברו לחוקר בע"פ הסיבות לדחיית תיק הקידום שלו וינתנו המלצות לשיפור התיק עבור הגשה חוזרת.

במקרה של דחייה יוכל החוקר להגיש את תיקו שוב, לכל המוקדם, לאחר כשנה, ובתנאי שמילא אחר המלצות הוועדה. במקרים מיוחדים בהם תשתכנע הוועדה שהחוקר מילא אחר המלצותיה ניתן להגיש את התיק לקידום בפרק זמן קצר יותר.

7.5. במקרים בהם מתקבלת החלטה לפתוח בהליך הקידום מרכז הוועדה יודיע לחוקר על כך בכתב

וישלח את התיק אל רפרנטים חיצוניים העוסקים בפעילות מחקרית בתחום מחקרו של החוקר.
7.5.1. הוועדה תכין רשימה של מעריכים חיצוניים מתאימים לבחינת תיק החוקר. הוועדה תפנה למועמד כדי שיציע שמות של מעריכים חיצוניים אפשריים.

החוקר רשאי להגיש שמות שאליהם הוא מבקש שלא לשלוח את התיק לבחינה. בקשתו תילקח בחשבון. ההחלטה הסופית בדבר הפנייה לרפרנטים תהיה בידי יו"ר הוועדה הפרופסיונאלית או מי מטעמו.

7.5.2. הרפרנטים ייבחרו ממוסדות מחקר מוכרים בארץ ובחו"ל עפ"י קריטריונים שנקבעו על ידי הוועדה העליונה.

7.6. לאחר קבלת התשובות מהרפרנטים החיצוניים יתקיים דיון נוסף בוועדה הפרופסיונלית.

7.6.1. במקרים בהם יוחלט להמשיך בהליך הקידום יועבר התיק אל הוועדה המשרדית או אל הוועדה העליונה (בהתאם לדרגה המבוקשת). לתיק יצורף מכתב המלצה של ראש המינהל וחוות הדעת של הרפרנטים.

7.6.2. במקרים בהם יוחלט שלא להמליץ על הקידום, יוזמן החוקר לפגישה בהשתתפות ראש המינהל, חבר ועדה נוסף שייבחר ע"י ראש המינהל, מנהל המכון ומרכז הוועדה. בישיבה זו יוסברו לחוקר בע"פ הסיבות לדחיית תיק הקידום שלו, ויינתנו המלצות לשיפור התיק להגשה חוזרת. החוקר יוכל להגיש את תיק הקידום מחדש רק לאחר שנתיים מיום הדחייה.

חוקר המבקש להמשיך בהליך הקידום על אף המלצה שלילית של הוועדה הפרופסיונאלית רשאי לבקש דיון בוועדה המשרדית או בוועדה העליונה. במקרה זה יעביר ראש המינהל את תיק המועמד אל הוועדה המתאימה ויצרף מכתב המנמק את הדחייה.

7.7. עם קבלת החלטה בדבר קידום החוקר יעביר מרכז הוועדה המשרדית או העליונה את החלטת הוועדה אל ראש המינהל שיעדכן את החוקר. במקרה של תשובה שלילית תקוים עם החוקר פגישה כמפורט בסעיף 5.2.

החוקר יוכל להגיש את תיק הקידום מחדש רק לאחר שנתיים מיום הדחייה.

7.8. מרכז הוועדה הפרופסיונאלית יעביר את החלטות הוועדה המשרדית או הוועדה העליונה ישירות אל האגף למשאבי אנוש.

תחולת הדרגה תחושב החל מ-1 בינואר של השנה בה הוחלט לפתוח בהליך הקידום בוועדה הפרופסיונאלית.

נוהל זה אושר להפעלה ע"י ראש המינהל
א"י פינץ
בתאריך 1.09.2020

(במקום נוהל עבודה 1.6 מיום 23.1.06)

נספח 1 - קריטריונים לקבלת קביעות ולקידום חוקרים במינהל המחקר החקלאי

במסמך זה מפורטים העקרונות והקריטריונים העומדים בבסיס הקידום של חוקרים במינהל המחקר החקלאי. בגלל אופי המוסד, על החוקרים לפעול ולשאוף להישגים הן בתחום המחקר הבסיסי והן בתחומי הפיתוח והיישום. הפעילות וההישגים בשני התחומים צריכים להשלים זה את זה. המכנה המשותף לסוגים השונים של הפעילות המחקרית הינו שמירה על הרמה הגבוהה ביותר. פעילות והצלחה רק באחד מהתחומים (מחקר בסיסי או יישומי) אינה מספקת. כמובן שהאיזון ומרכז הכובד של הפעילות יהיו שונים בין החוקרים על פי התחומים המדעיים השונים ואופי פעילותם, אך אין בכך כדי לגרוע מהדרישה להישגים בשני התחומים. בנוסף, יינתן משקל גם לפעילות בצוותי מחקר רב-תחומיים בנושאים בעלי עדיפות לאומית (מרכזי מצוינות), וכן לשיתוף פעולה עם המגזר העסקי.

הערכת תיק החוקר המועמד לקידום תתבצע על פי ארבעה מדדי הערכה: **השגת אמצעים, תוצרי המחקר, מובילות ומצוינות, ומידת ההשפעה (Impact)**. מדדים אלה מוצגים בטבלה 1 ועבור כל אחד מתחומי הפעילות (מחקר בסיסי/תשתיתי ומחקר ופיתוח יישומי) רשומים הקריטריונים הרלוונטיים לכל מדד הערכה. בסוגרים מרובעים רשומים מדדים באמצעותם ניתן לבחון את ההישגים של החוקר עבור הקריטריון האמור.

תחומי הפעילות והדגשים לקידום שונים בין הדרגות השונות של דירוג המחקר. בפסקה זו מצוינים תחומי הפעילות והדגשים לקידום לכל דרגה, תוך התייחסות למדדי ההערכה שצוינו לעיל.

- **קבלה בדרגת קליטה ב'**: לחוקר צריכות להיות הצלחות משמעותיות בפרסום תוצרי המחקר שלו בשלבי הקריירה הקודמים (תואר שני ושלישי, פוסט-דוקטורט, ניסיון בעבודה כחוקר במקומות אחרים). נדרשות הוכחות על פעילות עצמאית ותרומה משמעותית למחקרים. עדויות על השגת אמצעי מחקר, מובילות ומצוינות ועל השפעה מקצועית יתרמו גם כן, אך הם פחות חשובים בקבלת דרגת קליטה זו.
- **קידום לדרגה ב' (לחוקרים שהתקבלו בדרגה ג')**: קידום לדרגה זו מותנה בהצלחות משמעותיות בפרסום תוצרי המחקר בשלבי הקריירה הקודמים ובוולקני. עדויות על השגת אמצעי מחקר, על מובילות ומצוינות ועל מידת ההשפעה (impact) של המחקרים אותם ביצעו בוולקני ייתרמו לקידום אך הם לא מהווים תנאי.
- **קבלת קביעות (בכל הדרגות)**: לחוקר צריכים להיות תחום או תחומי מחקר בהם הוא מתמקד בוולקני. החוקר צריך להצביע על הצלחות בהשגת אמצעי מחקר, על פרסום תוצרי המחקר ולהציג עדויות על מובילות ומצוינות בתחומים אלה ממחקריו בוולקני. עדויות על השפעה מקצועית תתרום גם כן, אך היא פחות חשובה לקבלת הקביעות.
- **קידום לדרגה א'**: קידום לדרגה זו מותנה בגיבוש גישה מחקרית מובדלת, ברורה ובעלת ערך מדעי ויישומי. דרושים פרסומים בהיקף ניכר ותיעוד של המובילות והמצוינות של החוקר. בנוסף, נדרש מהחוקר לגייס אמצעי מחקר בהיקף מספק, ולהציג עדויות אודות ההשפעה של מחקריו על הקהילה המדעית והמקצועית בארץ ובעולם.
- **קידום לדרגה א'+**: קידום לדרגה זו מותנה בכך שהחוקר יהיה מוביל בתחומו, ושלמחקריו תהיה השפעה משמעותית על הקהילה המדעית והמקצועית בארץ ובעולם. בד-בבד, נדרש מהחוקר לגייס אמצעי מחקר בהיקף מספק, ולפרסם את תוצרי מחקריו בהיקפים שיעלו על אלה שהיו בעת שקודם לדרגות הקודמות.

תחום הפעילות		מדד הערכה
מחקר ופיתוח יישומי	מחקר בסיסי/תשתיתי	
השגת תקציבי מחקר מספיקים לפעילות בתחום הפיתוח והיישום [הסכום הכולל של התקציבים שהושגו בהתחשב בתחום המחקר הספציפי]	השגת תקציבי מחקר מספיקים לפעילות המחקרית התשתיתית [הסכום הכולל של התקציבים שהושגו בהתחשב בתחום המחקר הספציפי]	השגת אמצעי מחקר
התחשבות בגודל צוות המחקר שבתקן ושאינו בתקן		
תמלוגים מהמצאות ופטנטים		
פרסומים בעיתונות מבוקרת בינלאומית ועיתונות מקצועית מקומית [ה-IF של העיתון; המיקום של העיתון בקבוצת הייחוס שלו; מיקום החוקר ברשימת המחברים; התאמת הנושא להתמחות של החוקר]	פרסומים מדעיים בעיתונות מבוקרת בין לאומית [ה-IF של העיתון; המיקום של העיתון בקבוצת הייחוס שלו; מיקום החוקר ברשימת המחברים; התאמת הנושא לתחום ההתמחות של החוקר]	תוצרי המחקר
רישום פטנטים, זנים ופיתוח טכנולוגיות	רישום פטנטים	
הרצאות בכנסים מקצועיים בינלאומיים ומקומיים, בכינוסי מגדלים, סיכומי עונה ותעשיות נלוות	הרצאות ופוסטרים בכנסים מקצועיים בינלאומיים ומקומיים	
התייחסות לממצאים/פרסומים חסויים		
הצלחה בגיוס מענקי מחקר מקרנות תחרותיות ומקרנות יישומיות וגופים ציבוריים [מס' מענקי המחקר והחשיבות של מקור המימון]; מימון עסקי מתעשיות נלוות [מספר ואופי ההתקשרויות]	הצלחה בגיוס מענקי מחקר מקרנות תחרותיות [מספר מענקי המחקר ומידת התחרותיות של הקרן]	מובילות ומצוינות
הכרה של הקהילה המדעית הבינלאומית [מאמרי סקירה מוזמנים, עריכת ספרים, כתיבת פרקים בספרים, הזמנות לכנסים בינלאומיים, ארגון כנסים, תפקידים בחברות ואגודות מקצועיות בינלאומיות]	הכרה של הקהילה המדעית הבינלאומית [מאמרי סקירה מוזמנים, עריכת ספרים, כתיבת פרקים בספרים, הזמנות לכנסים בינלאומיים, ארגון כנסים, תפקידים בחברות ואגודות מקצועיות בינלאומיות]	
ניהול מכון ומחלקה ו/או ניהול מדעי של מו"פ אזורי הובלה והשתתפות במיזמים או מרכזי מצוינות [תוך התחשבות בגודל הפרויקט, מורכבותו ותפקיד החוקר בפרויקט]		
חברות בועדות היגוי ושיפוט של קרנות מחקר יישומיות	חברות בועדות היגוי ושיפוט של קרנות מחקר תחרותיות	
הוראה במוסדות אקדמיים ובקורסים מקצועיים בארץ ובח"ל (מהווה יתרון) ייצוג המדינה ו/או השתתפות בפורומים לאומיים ובינלאומיים		
הדרכת סטודנטים, פוסט-דוקטורנטים, משתלמים ותלמידים לפרויקטים, ואירוח חוקרים בשבתון		
הזמנה לשמש כשופט של עבודות דוקטור מחו"ל		
היקף יישום הפיתוחים והטכנולוגיות בשטח, תוך התייחסות למידת החדשנות והיישום [בהסתמך על תיעוד מהשטח*]	התייחסות הקהילה המדעית הבינלאומית לפרסומים המדעיים [מספר הציטוטים של המאמרים]	מידת ההשפעה (Impact)
תרומה ליישום פיתוחים וטכנולוגיות בשטח [בהסתמך על תיעוד החדשנות, מידת החיסכון וההכנסות שנבעו מהפיתוחים והטכנולוגיות]	תרומה מקצועית ייחודית למחקרים רב-תחומיים המתנהלים במינהל ומחוצה לו [כולל השתתפות במיזמים ובמרכזי מצוינות כמומחה]	
פיתוח טכנולוגיות ופיתוח פורצי דרך לבעיות חקלאיות בתחום ההתמחות של החוקר	פיתוח טכנולוגיות מחקר פורצי דרך בתחום ההתמחות של החוקר	

*היקף דרגות היישום והחדשנות של הפיתוחים והטכנולוגיות בשטח ייקבעו על פי המדדים המתוארים בטבלה 2.

הישגים בתחום הפיתוח והיישום

כפי שצוין בפתיח, על כל החוקרים לפעול ולשאוף להישגים בתחומי הפיתוח והיישום. **בקידום לדרגות א' ו –א+** מצופה מהחוקרים לנהל לפחות שני פרויקטי מחקר יישומיים שמומנו על ידי קרנות מחקר מהארץ או מחו"ל או שהביאו להכנסות מיחידת "קידום" (כגון: ניצן, נופר, קמין, EU, BIRD, BARD, MERC ועוד). מימון של פרויקטים שאינם יישומיים מקרנות המחקר לא יחשבו לצורך הקריטריון הנ"ל; וכן לפרסם לפחות שני מאמרים של ממצאים שלהם יש תרומה יישומית לחקלאות ולסביבה. מדידת היישומיות תערך בהתאם לטבלה מטה.

בתיק המוגש לקידום בדרגה על החוקר לפרט את הישגיו היישומיים ולתאר את תרומתו הייחודית בפיתוח נושאים הקשורים לחקלאות המקומית והבינלאומית ולאיכות הסביבה. הפירוט יתמקד בשלושה עד ארבעה נושאים בהם התרומה של החוקר היא המשמעותית ביותר. בכל נושא, החוקר מתבקש להסביר מה הייתה התרומה שלו, מה היקף היישום ומה היא החדשנות של הפיתוח. יש להשתמש בתיאור המילולי של הדרגות המופיע בטבלה 2 שלהלן לצורך תיאור היקף היישום ומידת החדשנות של המחקר.

טבלה 2. מדדים לקביעת דרגת היישום של הפיתוחים והטכנולוגיות

מדד	דרגה	תיאור הדרגה
היקף היישום Implementation	1	אימות בניסויים שבוצעו על ידי המפתחים
	2	אימות בניסויים ותצפיות בתנאים מסחריים על ידי המפתחים ועל ידי אחרים ויישום בקנה מידה קטן (יחסית להיקף היישום הפוטנציאלי)
	3	יישום בתנאים מסחריים בקנה מידה בינוני (יחסית להיקף היישום הפוטנציאלי) בארץ ובעולם
	4	יישום בתנאים מסחריים בהיקף נרחב (יחסית להיקף היישום הפוטנציאלי) בארץ ובעולם
	5	יישום בתנאים מסחריים בהיקף נרחב מאד (יחסית להיקף היישום הפוטנציאלי) בארץ ובעולם
מידת החדשנות Innovation	1	יישום של טכנולוגיה ידועה ממקום/תחום אחר בארץ או בעולם
	2	התאמה של טכנולוגיה ידועה ממקום/תחום אחר בארץ או בעולם
	3	שיפור והתאמה של טכנולוגיה ידועה
	4	פיתוח של טכנולוגיה חדשה בתחום (מחייב מחקר תשתיתי)
	5	פיתוח של טכנולוגיה פורצת דרך בתחום (מחייב מחקר תשתיתי רחב היקף ומעמיק)